BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr. 390. Wilno, dn. 10 lutego ~~1930 roku.~~ 1931 r.

Treść numeru:

16 lutego xxxxxxx 1953 r.

[illegible]

I. [illegible]

1. "Literatura litewska" [illegible]
2. "LIETUVOS [illegible]" [illegible]

II. [illegible]

3. W "DRAUGE" [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]

III. [illegible]

7. [illegible]
8. [illegible]
9. Sprawa [illegible]
10. Sprawa kościoła litewskiego.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o stosunkach Litwy ze Wschodem.

"Lietuvos Aidas" Nr.35 z dnia 12.II 1931 r. Streszczenie:

Nie mamy na myśli stosunków naszych z Z.S.S.R., które posiadają już cechy tradycyjnej przyjaźni Chodzi tu o stosunki z dalej położonemi państwami. Rok ubiegły dał nam szereg traktatów z państwami Wschodniemi: układ przyjaźni z Persją, Turcją i Afganistanem oraz traktat handlowo-nawigacyjny z Japonją.

Co do Japonji - udział jej w wielkiej wojnie postawił ją na równej stopie z mocarstwami europejskiemi, skutkiem czego jest ona członkiem Rady Ligi Narodów i bierze udział w rozwiązaniu spraw europejskich, a wśród nich i spraw Litwy. Pamiętajmy też i o tem, iż Japonja obok Anglji, Włoch i Francji, podpisała konwencję Kłajpedzką, jest więc nam bliższą, niż niejedno z państw Europy, z któremi sąsiadujemy.

Z państwami wschodniemi, rzecz prosta, nie mamy żadnych niemal bezpośrednich stosunków tak politycznych, jak ekonomicznych; atoli zawarcie z niemi traktatów przyjaźni ma znaczenie, jako środek do utrzymania pokoju światowego, i wprowadzenie w życie dyrektyw Ligi Narodów o arbitrażu. Prawdopodobnem jest jednak, iż czasem utworzą się możliwości skierowania do tych krajów naszego eksportu. To też przy obecnym braku rynków zbytu nawiązanie stosunków przyjaznych ze Wschodem należy uznać za nader pomyślną okoliczność.

"Lietuvos Žinios" o stosunkach handlowych między Litwą a Sowietami.

"Lietuvos Žinios" Nr.32 z dn. 9.II.1931 r. Artykuł p.t.

"Jeszcze o anomaljach handlu pomiędzy Litwą a Z.S.S.R." Streszczenie:

W handlu pomiędzy Litwą a Sowietami istnieją poważne anomalja. Przedewszystkiem Sowieckie przedstawicielstwo handlowe na Litwie nie chce płacić podatków z tytułu prowadzonych przez się interesów. Pozatem faktem jest, że stosunki handlowe pomiędzy Litwą a Z.S.S.R się rozwijają a mimoto bilans handlowy stoi pod znakiem olbrzymiej przewagi importu sowieckiego do Litwy nad eksportem litewskim do Sowietów. Świadczy o tem tabelka poniższa

	Rok.		Eksport	Import
	1928	/w tys.litów/	3.655.8	9.114.1
	1929	"	1.271.7	13.122.7
Za 10 miesięcy:	1930	"	2.330.9	11.221.9
		Ogółem:	7.258.4	33.458.7

W tym okresie Sowiety importowały na Litwę towarów na sumę: 26.200.300 litów więcej, niż z Litwy eksportowano. Tymczasem Litwa miałaby co do Rosji eksportować, w innych bowiem krajach zakupuje Z.S.S.R. towary, które są również i na Litwie jak np.manufaktura, wyroby metalowe, superfosfat, mięso i wyroby z mięsa, skóry, nierogacizna, konie i t.d.

Z.S.S.R. stosując dumping w sosunku do lnu polskiego, godzi pośrednio i w Litwę, gdyż z powodu niskich cen na rynku światowym Litwa zmuszona jest sprzedawać swój len za bezcen. Tymczasem len stanowi w eksporcie litewskim wybitną pozycję. To samo da się powiedzieć o drzewie, które eksportowała Litwa na znaczne sumy. Oprócz tego drzewo znajdowało zbyt na rynku miejscowym. Obecnie zaś

wobec tego, że w Kłajpedzie tartaki przerabiają drzewo sowieckie, nawet rynek wewnętrzny został zagrożony. Kupcy wszczęli z tego powodu alarm i uzyskali zapewnienie, że na Litwie lasu sowieckiego nie będzie się sprzedawało. Napozór wszystko jest więc w porządku, jednak w rzeczywistości istnieją znaczne wątpliwości. Na mocy traktatu, który przewiduje, że 5 tartaków kłajpedzkich podjęło się przetworzyć w 1931 r. 130.000 festmetrów drzewa sowieckiego, w 1932 r. 250.000 festmetrów, przyczem nigdy się nie mówi, że drzewo te nie może być sprzedawane na Litwie. Należy się wprawdzie spodziewać, że po urzędowem zaprzeczeniu Sowietów, że sowieckie drzewo nie będzie na Litwie sprzedawane, mogą się jednak znaleźć osoby, które zajmą się taką sprzedażą. Istnieje przecież w Kownie szereg firm pod nazwą np."Rosyjska nitka", "Rosyjski Tytoń", na czele których stoją miejscowi kupcy.

Bank Litewski lombarduje rosyjskie drzewo, płacąc za jeden festmetr po 9 szylingów /około 22 litów/ a oprócz tego 10 litów od każdego obrobionego festmetra właścicielom 5 tartaków kłajpedzkich, którzy utworzyli syndykat. Takie lombardowanie pociąga za sobą najczęściej przymusową sprzedaż zastawionego przedmiotu po zniżonej cenie. Jest to więc równoznaczne z ~~dumkxngiem~~.dumpingiem.

W skutek tych okoliczności eksport drzewa litewskiego ogromnie się zmniejszył. 72 tartaki zatrudniające do 3 tys. roborników są zmuszone się zamknąć. Około 10.000 rolników i robotników utraciło zarobek przy eksporcie lasu. Wszystko to są bardzo ujemne objawy stosunków handlowych pomiędzy Litwą a Sowietami.

ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

A r e s z t y w ś r ó d o p o z y c j i . Ostatnio aresztowany został redaktor naczelny "Rytasa" Rodziewicz i wiceredaktor tej gazety p.Żabanowska. Aresztowanie to miało miejsce wskutek oskarżenia o zorganizowanie demonstracji z powodu wysłania Karwelisa do obozu ~~xxxxx~~ koncentracyjnego w Worniach.

S p r a w a 2 4 s t r o n n i k ó w W o l d e m a r a s a . Zakończyło się śledztwo wstępne w sprawie 24 stronników Woldemarasa, oskarżonych o organizowanie powstania z zamiarem obalenia obecnego rządu.

5 osób z pośród tych oskarżonych oskarża się jeszcze o ~~zor~~ zorganizowanie zamachu na dyrektora policji politycznej Rustejkę, przyczem 2 osoby są aktywnymi uczestnikami tego zamachu.

S p r a w a k s i ę d z a S p u d a s a o n a d u ż y c i a . W dniu 12 b.m. rozpoczął się w Szawlach proces księdza Spudasa i notarjusza taurowińskiego Mistowicza. Jak głosi akt oskarżenia ksiądz Spudas wykorzystawszy zaufanie właścicielki ziemskiej p.Girdwojniowej i jej nieznajomość litewskiego języka, zmusił ją wespół z notarjuszem Mistowiczem do przepisania na swe nazwisko folwarku o obszarze 126 ha. Oskarżeni do winy się nie przyznają. Spudas twierdzi, że tranzakcję załatwiono w celu ocalenia folwarku od podziału, i że włożył już on w ziemię cały swój kapitał, tak że zgadza się na zrzeczenie się majątku, jedynie za zwrotem 30.000 litów. Notarjusz Mistowicz twierdzi,że przeczytał Girdwojniowej tekst umowy między nią a księdzem Skudasem w języku litewskim litewskim i polskim.

S p r a w a k s i ę d z a O l s z e w s k i e g o . Skazany jak wiadomo w swoim czasie na długoletnie więzienie za zabójstwo prałat Olszewski złożył podanie do arcybiskupa kowieńskiego z prośbą o zwolnienie ~~zmx~~ ~~zwiąkim~~ od obowiązków duchownych i odebranie beneficjów. W związku~~xx~~ z tem arcybiskup do prośby się przychylił i obecnie prałat Olszewski już ni jest księdzem. Olszewski złożył też na ręce prezydenta Smetony kolejną prośbę o zwolnienie z więzienia ze względu na zły stan zdrowia, przyrzekając jednocześnie opuścić na zawsze kraj, ~~a~~ dla którego jak powiada wiele się napracował.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"M u s u R y t o j u s" o eksporcie do Anglji.

"Musu Rytojus" w ostatnim numerze w artykule p.t. "Trudności z bekonami" zamieszcza następujące uwagi:

W sprawie produkcji i sprzedaży bekonów wyrażają niezadowolenie wszyscy zainteresowani: producent, pośrednik i spożywca. Włościanie, sprzedający świnie narzekają, iż t-wo "Majstas" zbyt wielki procent towaru dyskwalifikuje i nie płaci cen, ustalonych przez rząd; Komisje zakupujące nierogaciznę na eksport twierdzą, iż wskutek niewłaściwego systemu tuczenia towar jest nieodpowiedni; angielscy nabywcy wreszcie większość bekonów odrzucają, płacąc za przyjęte minimalne ceny. Minister Aleksa udzielił następujących wyjaśnień w tej sprawie: Eksport nierogacizny wzrasta z roku na rok, lecz ceny bekonów w Anglji są obecnie o połowę mniejsze, niż były dawniej. Jedną z przyczyn spadku cen towaru litewskiego jest nieumiejętna hodowla bekonów w Litwie; wskutek tego część towaru, przyjętego przez komisje, jako pierwsza, lub druga klasa, nie kwalifikuje się w Anglji i nawet do ostatniej, piątej klasy; cenę towaru tej klasy ustanowiono tam w wysokości 115-120 litów za centnar, podczas, gdy za bekony litewskie płacą w Anglji zaledwie 100 litów. Wartość litewskiego towaru eksportowego uwydatnia się jeszcze lepiej, jeżeli zważyć, iż za bekony irlandzkie nabywcy płacą 250 lit. za centnar. To też rząd płacąc ludności ustanowioną cenę, traci przy sprzedaży po 60-70 lit. na sztuce. Chcąc usunąć przyczyny tej anomalji, rząd zamierza dołożyć starań uświadomienia ludności, jak należy nierogaciznę hodować i tuczyć; zadanie to zostanie powierzone agrobomom, którzy będą rozpowszechniali broszury i organizowali wycieczki. Należy mieć nadzieję, iż dzięki tej akcji wartość litewskiego eksportu się podniesie do tego stopnia, że będzie posiadało wymagania kwalifikacji, chociażby 40% towaru, a nie 10-12%, jak jest obecnie.

S p r a w a a k c y z y t y t u n i o w e j i j e j d o c h o d y . W ciągu roku 1930 wpłynęło do skarbu litewskiego 12 milj.litów tytułem dochodu z akcyzy tytuniowej. W roku bieżącym władze skarbowe spodziewają się osiągnąć jeszcze więcej dochodu ze względu na zmniejszoną konkurencję na rynku tytuniowym.

D o c h o d y z z a p a ł e k . W 1930 r. dochody z zapałek wyraziły się sumą 1.488.414 litów. Z sumy tej wpłynęło do dn.12 maja 30 r. to znaczy kiedy jeszcze nie istniał monopol 534.403 litów. Reszta dochodów wpłynęła w ciągu istnienia monopolu. W 1929 r. wpłynęło dochodu za zapałki 984.000 litów.

W 1930 r. wyprodukowano 59.903.470 pudełek zapałek. Od chwili zaś wprowadzenia monopolu wyprodukowano 34.396.970 pudełek. Sprzedano od chwili wprowadzenia monopolu 28.360.260 pudełek.

D z i a ł a l n o ś ć s p ó ł k i "M a i s t a s" . Spółka akcyjna "Maistas" wyzyskała na cele uboju w ciągu stycznia r.b. 37.000 ~~xx~~ sztuk nierogacizny 1455 sztuk bydła rogatego, 2.356 sztuk cieląt, 2.514 sztuk ptactwa domowego ogółem 44.255 sztuk wartości 6.5 milj. litów. Spółka eksportowała zagranicę 17.149 sztuk żywej nierogacizny /1.465.000 kg/ ~~kakunów~~, 1.065.000 kg. bekonów, 80.604 kg. świeżej wieprzowiny, 32.480 kg. żywego bydła, 4.163 kg świeżej wołowiny i t.d. na ogólną sumę 5.100.000 litów. Eksport kierował się do Niemiec i Francji. Naogół jednak eksport do Niemiec zmniejszył się wskutek zbyt wysokich ceł i niskich cen. Ptactwo eksportowano do Anglji.

B7